

Debreceni Ítéltábla

Bhar.I.71/2021/7. szám

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, 2021. április 7. napján megtartott tanácsülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A rágalmazás vétsége miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2021. január 26. napján kihirdetett 1.Bf.382/2020/6. számú ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban 24.000.- (huszonnégyezer) Forint a vádlottat terhelő bünyügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Járásbíróság a 2020. szeptember 2. napján kihirdetett 4.B.422/2020/6. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat az ellene felhozott a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésébe ütköző, azonban a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő rágalmazás vétségének vádjá alól felmentette.

[2] Az ítélet ellen magánvádlól pótmagánvádló és jogi képviselője, jogi képviselő1 ügyvéd jelentettek be fellebbezést a vádlott bűnösségének megállapítása végett.

[3] A járásbíróság ítéletét Terhelt1 vádlott tudomásul vette.

[4] Az ügyben eljáró másodfokú bíróság, a Nyíregyházi Törvényszék a 2021. január 26. napján kihirdetett 1.Bf.382/2020/6. számú ítéletével a rágalmazás vétsége miatt Terhelt1 vádlott ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Járásbíróság 2020. szeptember 2. napján kihirdetett 4.B.422/2020/6. számú ítéletét megváltoztatta, Terhelt1 vádlottat rágalmazás vétségében (Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont) bűnösnek mondta ki, ezért a

vádlottat megrovásban részesítette. Kötelezte a vádlottat, hogy fizessen meg 20.000.- Forint bűnügyi költséget magánvádlól magánvádoló részére.

[5] A Nyíregyházi Törvényszék jelzett ítéletével szemben annak kihirdetésekor Terhelt1 vádlott jelentett be fellebbezést felmentése érdekében, míg magánvádlól pótmagánvádoló az ügydöntő határozatot tudomásul vette.

[6] Az ítéltábla a vádlott védelmének ellátására a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 44. § g) pontja alapján - figyelemmel a Be. 620. § (2) bekezdésében írtakra is – védőt rendelt ki. A védő személyének kijelölése érdekében a területi ügyvédi kamarát kereste meg.

[7] A Debreceni Ügyvédi Kamara a vádlott védelmének ellátására védő ügyvédet rendelte ki.

[8] védő ügyvéd a Be. 584. § (6) bekezdésére figyelemmel a vádlott által bejelentett fellebbezést írásban is megindokolta. A védelem álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen jutott arra a megállapításra, hogy védenca cselekménye kimerítette a rágalmazás vétségének törvényi tényállását. Ugyan a másodfokú bíróság helyesen utalt az Alaptörvény IX. Cikk 1. bekezdésére, miszerint mindenkinek joga van a vélemény nyilvánítás szabadságához, valamint helyesen utalt arra, hogy az állandó bírói gyakorlat – figyelemmel a 36/1994. (VI.24.) AB. határozatban foglaltakra is – a közhatalom gyakorlásában részt vevő személyekkel szemben magasabb tűrési kötelezettséget fogalmaz meg, az ő vonatkozásukban megnyilvánuló vélemény nyilvánítás és kritika esetében. Nem igényli a büntetőjogi beavatkozást a hatóságok, hivatalos személyek tevékenységének, működésének olyan kritikájával, negatív megítélésével szemben sem, amely becsületsértő, gyalázkodó kijelentések, magatartások formájában nyilvánul meg. A védelem kifejtette, hogy a másodfokú bíróságnak részletesebben, alaposabban kellett volna vizsgálnia a vádlott közlésének valóságalapját tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság a sérelmezett kijelentést tényállításnak vette, miszerint az olyan konkrét tényállítás, amely alapjául szolgálhat a valóság bizonyításának is. Szélesebb körű bizonyítást kellett volna felvennie a másodfokú bíróságnak abban a vonatkozásban, hogy a tényhíresztelésnek van-e valóságalapja, mivel a vádlott ezen híresztelést mások (városlakók) megnyilatkozása útján történt tényállításait adta tovább a bejegyzésében, illetőleg a szórólapokon. A másodfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a tény ez esetben mások tapasztalatán, észlelésén alapszik, erre figyelemmel szükséges lett volna további bizonyítást lefolytatni abban a vonatkozásban, hogy a tényállításnak van-e realitása, illetőleg valóságalapja. A védelem továbbá hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság helyesen rögzítette ítéletében, hogy a büntetőjogi felelősség alóli mentesülésnek adott esetben egyedüli lehetősége a valóság bizonyítása. Nem vitatható, hogy közérdek fűződik annak tisztázásához, hogy a polgármesteri tisztséget betöltő és azért újrainduló személy tisztességtelen eszközökkel, illetve akár büntetőjogi úton üldözendő cselekmények elkövetése útján jutott-e önkormányzati tisztséghez.

[9] Mindezekre tekintettel elsődlegesen indítványozta, hogy az ítéltábla a másodfokon meghozott ítéletet helyezze hatályon kívül és utasítsa a másodfokú bíróság másik tanácsát új eljárás lefolytatására. A vádlott az eljárásban igyekezett bizonyítani, hogy helységi város

lakói között beszédtema volt a magánvádló által sérelmezett állítás, illetve, hogy az volt a városlakók véleménye. Erre nézve hallgatta ki a másodfokú bíróság tanú3 tanút, tanú4 tanút, akik egybehangzóan nyilatkoztak abban a vonatkozásban, hogy a „romák lakta körzetekben” elkezdtek azt mondani, hogy a szavazatokat „megvásárolják”, valamint a boltba betérők elkezdtek mondani, hogy „ezt is, azt is kaptak, hogy magánvádlóra szavazzanak”. A vádlott által becsatolt internetes oldalon megjelent cikk is utalt arra, hogy névtelenséget kérő források szerint a 2018. őszi önkormányzati időközi választáson ellentételezés járt a szavazatért.

[10] Mindezekre tekintettel a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapítható, hogy az állított (híresztelt) ténynek – figyelemmel az ügyben meghallgatott tanúkra, valamint a hivatkozott internetes oldalra – van realitása, valóságalapja, így a vádlott büntethetőségét - mint büntethetőséget kizáró ok - Btk. 15. § h./ pont kizárja.

[11] A fentiekre tekintettel a Debreceni Ítéltáblának lehetősége van tényállást hivatalból is kiegészíteni, illetőleg helyesbíteni, a helytelen ténybeli következtetést levonó elsőfokú, illetőleg másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján, így másodlagosan a védelem indítványozta, hogy a vádlottat büntethetőséget kizáró okra figyelemmel mentse fel az ellene felhozott vád alól.

magánvádló1 magánvádló képviselője útján a harmadfokú eljárásban indítványt tett arra, hogy az ítéltábla a másodfokú ítéletet hagyja helyben annak helyes indokai folytán. Továbbra is fenntartották, hogy a vádlott perbeli nyilatkozatai tényállításnak minősülnek és a magánvádló becsületét csorbító tényállítások voltak, a vádlotti védekezés egyfelől a rágalmazás törvényi tényállásában foglalt „híresztelés” fordulatot meríti ki, miszerint mástól származó „beszédtemát” közvetített. A vélemény nyilvánítás szabadsága nem korlátlan, becsületsértő, valótlan, befejezett bűncselekményre utaló tényállítás nem élvez védelmet.

[12] Az ítéltábla a Nyíregyházi Törvényszék fenti számú ítéletével szemben a vádlott által bejelentett fellebbezést a Be. 621. § (2) bekezdése alapján tanácsülésen bírálta el, mivel a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és nyilvános ülés kitűzését a jogosultak sem indítványozták.

[13] A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék ítéletével szemben bejelentett vádlotti jogorvoslat nem alapos.

[14] Az ítéltábla elsődlegesen megállapította, hogy a vádlott által bejelentett másodfellebbezés joghatályos. A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén.

[15] A Be. 615. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett. A Be. 615. § (3) bekezdése kimondja, hogy a fellebbezés sérelmezheti

a./ az ellentétes döntést,

b./ kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.

[16] A törvényi előfeltételek teljesültek, mert a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét állapította meg és a fellebbezés az ellentétes döntést, azaz a vádlott bűnösségének megállapítását sérelmezte.

[17] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben bírálta felül a jogorvoslattal támadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.

[18] A felülbírálat első perjogi lépcsője az eljárási szabályok megtartásának vizsgálata.

[19] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság az eljárást alapvetően a perrendi szabályok betartásával folytatta le, nem került sor olyan abszolút, a Be. 607. § (1) bekezdésében, illetőleg 608. § (1) bekezdés a) és f) pontjaiban írt eljárási szabálysértésre, mely a másodfokú ítélet érdemi felülbírálatát kizárná. Ugyanakkor a másodfokú bíróság helyesen hivatkozott a Be. 775. § (3) bekezdésére történő utalással arra, hogy a bizonyítási eljárás a magánvádló kihallgatásával kezdődik, ha tanúkénti kihallgatása szükséges. A fentebb rögzített eljárási szabálysértés azonban nem volt lényeges kihatással az eljárás lefolytatására.

[20] A harmadfokú felülbírálat következő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállása megalapozott-e.

[21] A Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú bíróság ítéletét képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok tartalma alapján azzá tehető és ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető. A harmadfokú bíróság azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – akár javítás nélkül is vagy módosítással – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e.

[22] Az ítéltábla a fentiek figyelembe vétele mellett megállapította, hogy a másodfokú bíróság döntésén alapuló tényállás megalapozott, a másodfokon eljáró bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta, azokat okszerűen, a logika

szabályai szerint törvényesen értékelte és e mérlegelő folyamat eredményeképpen a tényállást helyesen, valósághűen állapította meg, mely megalapozatlansági hibában nem szenved. Helyesen hivatkozott a másodfokú bíróság az ítélet indokolásának [13] bekezdésében, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában nem adott számot arról, hogy miért nem tényállitásnak hanem véleménynek (pejoratív értékítéletnek) értékelte a magánvádló által sérelmezett kijelentést. A másodfokú bíróság helyesen jutott arra az álláspontra, hogy a tényállásban rögzített, mint például, hogy „tizenegy hónappal ezelőtt a városvezetést romák megvásárolt szavazataival nyerte meg magánvádlól, ami elképesztő megosztás és haragot szült” tényállitásnak minősül.

[23] A jogszabályhelyhez fűzött kommentár szerint a tény – filozófiai értelemben – az objektív valóságnak az emberi tudatban visszatükröződő jelensége, melynek során az objektív valóság különböző tárgyai között meghatározott összefüggések jönnek létre, ezt figyelembe véve jogi értelemben a tények, az emberi cselekedetek meghatározott magatartások tanúsítása és bármilyen egyéb megtörtént esemény, történés végül a szubjektív tudatállapot létezése. Mind a jogirodalomban, mind az ítélkezési gyakorlatban egyaránt elfogadott álláspont szerint a tény fogalma a cselekmény fogalmánál tágabb, mert ide vonható a múltban lejátszódott vagy a jelenben folyó történés és esemény, amely az érzékelés körébe vonható. Ezzel függ össze, hogy általában a tényállítások valóságának bizonyítására van lehetőség, mert ezeknek az ellenőrzése objektíve is megoldható, ugyanakkor a vélemények értékítéletek, amelyek nem esnek a tényállítás fogalma alá, helyességének az ellenőrzésére nincs lehetőség, mivel ezek számos szubjektív adatot tartalmaznak és így tárgyi valóságuk bizonyítása úgyszólván lehetetlen.

[24] A rágalmazás megítélése során tényállításon az olyan nyilatkozatot kell érteni, amelynek tartalma valamely a múltban megtörtént vagy a jelenben történő esemény, jelenség vagy állapot. A rágalmazás jogi tárgya az emberi becsület, amely a személyiségi jog lényeges része. A becsület etikai és szociológiai fogalom, a büntetőjogi védelem szempontjából azonban ennek a kereteit a törvény tágabban vonja meg, a becsület, mint büntetőjogi védelemben részesülő jogi tárgy két elemből tevődik össze, egyrészt a társadalmi megbecsülést, másrészt az emberi méltóságot foglalja magában. A társadalmi megbecsülés és a emberi méltóság gyakran lényegesen eltér egymástól, sőt lényegében egymástól függetlenek is lehetnek, de abban megegyeznek, hogy mint az emberi becsület fogalmának összetevői egységes büntetőjogi védelemben részesülnek.

[25] Mind az első-, mind a másodfokú bíróság helytállóan hivatkozott az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI.24.) AB. határozatára, mely szerint a közügyek nyilvános megvitatása területén a vélemény nyilvánítás szabadsága alkotmányos alapjog, a vélemény nyilvánítás szabadsága demokratikus, a társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele és ez a szabadság az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek. A közszereplést vállaló személyeknek - mint például a polgármester tisztségű magánvádlónak - pedig vállalniuk kell, hogy a kritika megengedhetőségének határai tágabbak a kormányzat és a közhivatalnokok esetében, mint a politikusok tekintetében és valamennyi közszereplő esetében tágabbak, mint a magánszemélyek tekintetében. A közszereplést vállaló személyeknek tehát vállalni kell azt is,

hogy mind a sajtó, mind pedig a szélesebb közvélemény figyelemmel kíséri minden szavukat és cselekedetüket.

[26] A magánvádló feljelentésében azt sérelmezte, hogy a vádlott a helységben terjesztett szórólapján, illetőleg internetes bejegyzésében is olyan tartalmú nyilatkozatot tett, hogy a „romák megvásárolt szavazatával nyerte meg a választást 11 hónappal korábban”, amit az irányadó tényállás is magáévá tett.

[27] Azt, hogy valamely állítás a becsület csorbítására alkalmas-e, nem a sértett szubjektív értékítélete, egyéni megítélése, érzelmi beállítottsága vagy esetleges érzékenysége alapján kell megítélni, hanem annak van meghatározó jelentősége, hogy a tényállítás az objektív értelmezés alapján és a társadalomban kialakult általános felfogás szerint alkalmas-e a becsület csorbítására. Ezért mindenkor az elkövetés konkrét viszonyainak a tükrében kell megítélni, hogy valamely tényállítás mely esetben alkalmas a már említett objektív értelmezési mód mellett a becsület csorbítására.

[28] Ezen tényállítással kapcsolatosan a másodfokú bíróság helyesen hivatkozott és utalt a Kúria EBH.2018.B.19. számú döntésére, mely szerint a közszereplővel kapcsolatosan olyan tényre utaló kifejezések közlése, amelyek valóságuk esetén alkalmasak lehetnek a közszereplő ellen büntetőeljárás megindítására, meghaladja a szabad vélemény nyilvánítás alkotmányos határait.

[29] Általában a becsület csorbítására alkalmas az olyan tényállítás, amely valósága esetén a sértett ellen büntető, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának szolgált az alapjául, vagy ha a sértett társadalmi megbecsülésének az elvesztését, csökkentését, vagy az emberi méltóságának a sérelmét eredményezheti. A terhelti közlés tehát alkalmas arra, hogy a magánvádlóról, tulajdonságairól, magatartásairól a környezetben kialakult társadalmi megítélést, elismertséget kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja [EBH.2019.B.3.1].

[30] Helytállóan foglalt állást a másodfokú bíróság a Btk. 226. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott minősítő körülmény nagy nyilvánosság előtti elkövetés tekintetében, mivel a becsület csorbítására alkalmas tényállítás nagy nyilvánosság előtti elkövetés megállapítására alkalmas, ezért a rágalmazás vétsége megállapíthatósága szempontjából tényállásszerű magatartás internetes felületeken, annak nyilvános közlése, illetőleg e minősítés alá esik a bűncselekménynek tömegtájékoztatási eszköz vagy sokszorosítás útján történő elkövetése is.

[31] A harmadfokú bíróság osztotta a Nyíregyházi Törvényszéknek a valóság bizonyításával kapcsolatosan elfoglalt álláspontját, ugyanis az officialitás elvénél fogva a bíróságnak a valóság bizonyítását akkor kell elrendelnie, amikor azt közérdek vagy bárkinek a jogos magánérdeke indokoltta teszi, ugyanis a Be. 1. §-ában meghatározott ártatlanság vélelme alól a Btk. 229. §-ában foglalt rendelkezés kivételt tesz. Az említett alapelv „áthágását” azonban a

társadalmi érdekeknek a megvalósulása indokolja. A valóság bizonyítása annyiban jelenti az eljárásjogi alapelv áttörését, hogy ennek során a terheltre hárul állításai valósága bizonyításának terhe, a valóság bizonyítása során azt kell bizonyítani, amit az elkövető állított, vagyis a lefolytatandó bizonyítás kereteit és határait az állított tény határozza meg. A büntethetőség objektív akadály, ha az állított tény valóban bizonyult, csak a bebizonyított valóság zárja ki az elkövető büntetlenségét.

[32] A másodfokú bíróság helyesen foglalt állást abban a tekintetben, hogy a vádlott büntetlenségéhez nem annak a bizonyítása szükséges, hogy a magánvádló a 2018-as választások idején való szavazatvásárlása beszédtema volt-e a városban, illetve, hogy ilyen véleménye volt-e a városlakóknak, hanem az, hogy a magánvádló által híresztelt bűncselekmény elkövetésére utaló becsületsértő tényállítás, nevezetesen a magánvádló szavazatvásárlása megfelel-e a valóságnak. Tekintettel arra, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a vádlott tényállításának valóságát nem sikerült bizonyítani, így a vádlott a büntetőjogi felelősség alól nem mentesülhetett.

[33] A fentebb kifejtett indokok alapján a harmadfokú bíróság álláspontja szerint a másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék kifogástalan érveléssel helytállóan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával szemben, hogy Terheltl vádlott elkövette a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző, azonban a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő rágalmozás vétségét.

[34] A másodfokú bíróság a büntetés kiszabása, illetőleg intézkedés alkalmazása során irányadó körülményeket maradéktalanul feltárta és a vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas bünteteskiszabási elvekkel összhangban álló tettarányos, az egyéniesítés céljait is kifejező törvényes intézkedést alkalmazott.

[35] Megfelelnek a törvénynek a másodfokú ítéletnek a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezései is.

[36] A fentebb kifejtettek alapján a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a vádlotti fellebbezés adatainak miatt a Be.623.§ alkalmazásával helybenhagyta.

[37] A harmadfokú eljárásban az ítéltábla az Alkotmánybíróság 3041/2021. (II.19.) AB. határozatára is tekintettel a kirendelt védőnek a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII.27.) IM. rendelet 7.§ (2) illetőleg (3) bekezdése szerint kiszámított felkészülési díjat, valamint a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (3) bekezdése szerinti összegű munkadíjat állapított meg, melynek megfizetésére kötelező rendelkezés a Be. 782. § (4) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2021. április 7.

Dr. Balla Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr. Lányi Csaba s.k. előadó bíró, Dr. Nagy Éva s.k. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.382/2020/6. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerős.

Debrecen, 2021. április 7.

Dr. Balla Lajos s.k.
a tanács elnöke